



Naturvernforbundet i Molde

Molde 14.02.22

postmottak@molde.kommune.no

post@mrfylke.no

firmapost@vegvesen.no

Brøyting og tilrettelegging for syklister i Molde om vinteren

Naturvernforbundet sitt lokallag i Molde arbeider for at offentlige etater og folkevalgte må prioritere grønn mobilitet. Dette ut fra klima, miljø og naturhensyn.

I 2021 kartla vi 350 snarveger i byen. Et prosjekt som vi følger opp.

Vi kommer ofte med innspill og uttalelser i arealplansaker for å sette fokus på blant annet behovet for utbygging av gang- og sykkelvegnettet i kommunen.

Flere av utfordringene for syklister er også aktuelle for dem som bruker fortau om vinteren, men i dette arbeidet har vi valgt å fokusere på sykling om vinteren.

Det viktigste for en syklist er at det oppleves som trygt å sykle, det må være sammenhengende sykkelløsninger og vedlikeholdet må være godt.

Bruk av sykkel om vinteren øker. For flere er det mer behagelig å sykle når det er kjølig enn varmt.

Vi regner med at flere vil velge sykkel om også vinteren dersom vedlikeholdet av blant annet gang- og sykkelvegene blir bedre. Noen fortauer blir også brukt av syklister, men en av utfordringene er faren for konflikt med de gående. Bredden er avgjørende. Der det ikke er gang- og sykkelveger, må bilvegene brukes av også de syklende.

En moderne sykkel med gode piggdekk, enten det er en el-sykkel eller en vanlig, er et utmerket transportmiddel om vinteren dersom det legges til rette for det. Hver syklist kan representere en bil mindre på vegen. Det gir mindre biltrafikk, bedre folkehelse og mindre klimaavtrykk.

I vårt arbeid med denne saken har vi hatt kontakt med kommunen, Statens vegvesen og Møre og Romsdal fylkeskommune.

Vegetatene sine rutiner om vinteren

Molde kommune

På nettet ([Brøyting og strøing - Molde kommune](#)) opplyser kommunen at målet med brøytingen er å gi et tilfredsstillende veigrep som gjør det enkelt å ferdes både for kjørende trafikk og de myke trafikantene. Bussvegene, bolig gatene, fortau, gang- og sykkelveger blir prioritert.

Etter kommunens standard brøytes hovedveger, bussveger og bratte bakker ved snømengde 5 cm og andre kommunale veger ved snømengde 8-10 cm.

Ved snøfall om natten skal veger med høy prioritert være gjennombrøytet til kl 7 på hverdager og kl 8 på helligdager, men med store snøfall vil brøytingen ta lenger tid. Det brøytes ellers mye på dagtid.

Strøing av offentlige plasser, fortau og gang- og sykkelveger prioriteres og utføres jevnlig når forholdene tilsier det.

I tillegg til informasjonen fra kommunen sin nettside, har vi hatt kontakt med enhetslederen for Molde bydrift for eventuell tilleggsinformasjon.

Vi fikk opplyst at det jobbes med et prosjekt som registrerer alle elementer langs kommunen sitt vegnett og tilstanden på det. Kostnadene til drift og vedlikehold av vegnettet blir også vurdert. I tillegg er det planlagt et arbeid med hovedplan veg og mobilitet i Molde kommune.

Fylkeskommunen

Fylkeskommunen har ansvaret for sentrale enkeltstrekninger i byen og noen med gang- og sykkelveger. Viktige fylkesveger er blant annet Julsundvegen og videre fram til fergekaia der E39 begynner, Frænavegen, Kviltorpvegen, Langmyrvegen, Moldelivegen, Julsundvegen, vegen sør fra Roseby, Parkvegen og Sandvegen

Fylkeskommunen opplyser at gang- og sykkelvegene har samme prioritet om vinteren som bilvegene. Dette for at myke trafikanter skal velge å bruke gangvegene fremfor kjørevegene.

Vi spurte om hvor mye snø/snødybde kreves for at en gang- og sykkelveg blir brøytet. Det er ikke krav for oppstart på brøyting på fylkeskommunen sine gangveger, men de har syklus for hvor ofte de skal brøytes. Syklustiden er for de aller fleste gangvegene 3 timer.

Etter et snøfall om natta, skal brøyting være utført til kl.06. Forutsetningen er at snøen har kommet tidlig nok til at den kan brøytes innenfor normal syklustid. Fylkeskommunen sin erfaring er at mye av snøen kommer utpå morgenkvisten, og da vil ikke alle gangveger være like godt brøytet til kl.06.00, men blir brøytet innenfor tidsrammen på 3 timer.

Fylkeskommunen opplyser at de har gode rutiner for at etter store snøfall blir snøen enten frest i sideterrang eller frest opp i lastebiler og blir kjørt bort. Den vil så bli tippet på sjøen eller på landareal. Forurenset snø blir ikke tippet på sjøen.

Gang- og sykkelvegene som fylkeskommunen har ansvaret for blir strødd når friksjonen er under 0,3. All grus som blir strødd på om vinteren, blir fjernet hver vår.

En utfordring for syklistene når vinteren veksler mellom kuldeperioder og varmeperioder er at snøen blir trukket ned og blir til is. Fylkeskommunen opplyste at gangvegene blir ikke høvlet slik en kjøreveg blir, men fylkeskommunen anser problemet som veldig lite da gangveger brøytes relativt hyppig. De kan ha noe større problemer med dette på små fortau inne i selve bykjernene hvor det delvis blir brukt veghøvel for å fjerne dette.

Fylkeskommunen opplyser at de har gode rutiner for vedlikehold og drift av gatelyset langs gang- og sykkelvegene som de har ansvaret for. De blir kontrollert en gang i måneden. Det opplyses at 99 % av belyningsanleggene i kommunen eies av Molde kommune.

Fylkeskommunen har en egen nettside om blant annet brøyting.

<https://mrfylke.no/veg-og-kollektiv/fylkesveg/drift-og-vedlikehold>

Statens vegvesen

De har ansvaret for E 39 fra fergekaia videre til Hjelset og nordover. Under er tabellen for krav og innsats som det vises til i svaret til oss.

11 Vinterdriftsklasse GsB

GsB Metode for friksjonsforbedring	Sand skal nyttes. Salt kan nyttes som preventivt tiltak og for å opprettholde og gjenopprette bar veg på ferdselsareal med indikatorer.
--	--

Godkjent føreforhold <i>Godkjent føreforhold i vinterdriftsklasse GsA er også godkjent føreforhold</i>	GsB
Tilstand på vegen mellom kl 06:00 og kl 23:00	Hardt og jevnt snø- og isdekke med maks 1 cm løs snø Ferdelsareal med indikatorer: Snø- og isfri (bar) veg på 90 % av ferdselsarealet
Friksjon mellom kl 06:00 og kl 23:00	Større enn 0,3
Hard snø/is: Ujevnheter	Ujevnheter mindre enn 2 cm
Hard snø/is: Tverrfall	Tverrfall skal opprettholdes lik bar veg

Innsats	GsB
Maksimal syklustid for brøyting	Som for tilliggende veg, men ikke større enn 3 timer
Maksimal syklustid for strøing (inkl. henting av strømidler)	Som for tilliggende veg, men ikke større enn 3 timer
Start strøing	Ved forventet friksjon lavere enn krav til godkjent føreforhold.
Start preventiv strøing	Preventiv strøing skal starte tidnok til at strøingen kan avsluttes og gi effekt i forhold til forventet værhendelse
Sandstrøing ifm snønedbør:	Startes ved slutt snønedbør
Tidskrav for gjenopprettet godkjent føreforhold etter værhendelse	Som for tilliggende veg, men ikke større enn 3 timer

Gangvegene brøytes med samme prioritering som bilvegene.

Vi spurte hvor mye snø/snødybde kreves for at en gang- og sykkelveg blir brøytet. Tilstanden på vegen mellom kl 6 og 23 skal ved hardt og jevnt snø og isdekke være med maks 1 cm løs snø, og friksjonen skal i samme periode være større enn 0,3.

Ved kontinuerlig snøfall er syklustiden for brøyting maks 3 timer.

Dersom det ikke er plass til snølagring langs gang- og sykkelvegene, er kravet at snøen skal fjernes.

Det er avtale for strøing og fjerning av grusen om våren. Fristen er 10. mai. Det er videre krav om feiing dersom det er lengre oppholdsperioder på 14 dager i løpet av vinteren.

I sin kontrakt krever Statens vegvesen at ujevnheten på grunn av is og snø skal være på mindre enn 2 cm.

For å sikre gode rutiner for vedlikehold og drift av gatelyset langs gang- og sykkelvegene, har Statens vegvesen en egen elektrokontakt med ansvar for elektriske installasjoner langs vegnettet.

Statens vegvesen har blant annet nettinformasjon om krav til brøyting av gang- og sykkelarealer.

<https://www.vegvesen.no/om-oss/presse/aktuelt/2022/01/nye-krav-til-broyting-av-gang--og-sykkelarealer/>

Der leser vi blant annet at det skal være trygt og behagelig å gå og sykle året rundt. Gode føreforhold kan bidra til at flere går og sykler.

Noen lokale vintersyklister sine erfaringer

Dersom bruk av sykkel skal være et reelt alternativ til bilbruk om morgning og ettermiddag til og fra arbeid, barnehage og annet, er det viktigste at det blir brøytet tidlig nok og før folk skal hjem fra jobb. Dette er mye viktigere enn å kjøre brøyterunder om kveldene. De som bruker sykkel om morgningen må være sikre på at de kommer seg hjem om ettermiddagen.

Når en gang- og sykkelveg er dårlig brøytet og bilvegen ved siden av har svart asfalt, lokkes syklister og andre mjuke trafikanter ut i bilvegen. Dette øker risikoen for ulykker.

Brøyting og salting av bilveger fører ofte til at slaps spruter inn over gang- og sykkelvegene og (gjerne nybrøyta), og dermed redusert framkommelighet. Et eksempel er fra Lillevika der det er liten avstand mellom gang- og sykkelvegen og bilvegen, men også på Kvam, der det er god avstand mellom vegene.

Det er ikke alle som er enig i at gang- og sykkelvegene har samme prioritert som bilvegene. Praktiseringen kan virke veldig tilfeldig.

En informant forteller at et gjennomgående mønster når det kommer snø i løpet av natta er at det blir brøytet så seint der han bor at de fleste hadde vasset gjennom snøen til jobb og skole. Gående hadde da tråkket et hardt ruglete dekke

som var ubehagelig å sykle på, og som også ble til et tjukt isdekke når det slo om til mildvær, og som det ofte gjør. Da måtte det strøs. Et betimelig spørsmål er om det ikke kunne ha vært spart noe på å brøyte før snøen ble tråkket ned. Da ville det være bare et tynt isdekke som ble fort borte og muligens ville spart noen runder med strøing.

En har erfart at det har vært brukt utstyr som er så stort at det ikke kom gjennom underganger. Det førte til at undergangene ble brøytet fulle av snø, noe som har gjort dem vanskelig framkommelige.

En syklist som punkterte leverte sykkelen sin inn til en sykkelreparatør, og fikk vite at strøgrus kan være veldig skarp i kantene og føre til punktering.

For ikke minst gående er strøing viktig, men det har kommet reaksjon på at om våren blir gatene ofte kostet før fortauene og gang- og sykkelvegene.

En forteller at etter lang tid som matpakkesyklist er inntrykket at det mangler forståelse for syklisters/barnevognbrukeres/rullestolbrukeres behov i de ansvarlige vegetatene. Mye tyder på at det er holdninger som bør endres fra topp til bunn hos ansvarlige myndigheter, fra brøytesjåføren til den administrative og til den politiske ledelsen.

Våre forslag til forbedringer

For syklist er forutsigbarhet sentralt. Det er ikke bra nok med tre timers brøyteintervaller. Spesielt i periodene kl 6.30 - 9 og 15 -17 kan det være behov for å brøyte oftere enn det som er vedtatte rutiner. Når det kjøres opp skiløyper, er det vanlig å legge informasjon i sanntid ut på nettet. Vi vil foreslå at dette blir innført for de viktigste gang- og sykkelvegene i byen.

Syklister er mer sårbare både med tanke på snødybde og ruglet veg enn motorkjøretøy. Dette må det tas hensyn til i brøyteavtalene og i prioriteringen.

Med tre forskjellige vegeiere og bruk av ulikt utstyr, blir det lett tre standarder for brøytingen og vedlikeholdet. I praksis kan kvaliteten variere over samme sykkelrute. Trafikantenes behov er imidlertid de samme langs hele ruta. Standarder og praksis bør derfor samordnes mellom de tre ansvarlige etatene.

Ved kraftig snøfall må det gjøres prioriteringer. Vi vil foreslå at kommunen tar ansvaret for å utarbeide en prioriteringsliste for vedlikeholdet om vinteren for gang- og sykkelvegene. Det viktigste må være å brøyte raskt gjennom øst-vest-gående ruter, inkludert Olav Oksviks veg, og så rydde sideveger. Veldig mange greier å komme seg en kort strekning, stort sett nedoverbakke, til en gjennombrøytet hovedrute for gang- og sykkeltrafikken, og vil da greit komme seg videre til målet.

For syklistene er den dårlige øst - vest forbindelsen gjennom sentrum et problem hele året. Snørydding og vedlikehold i de delene av sentrum der det er mulig å sykle, må derfor få høy prioritet.

I vedlikeholdet må det tas hensyn til at noen syklist bruker sykkeltilhenger. Da kan det være behov for å fjerne snø som er brøytet inn langs vegkantene for å få til nødvendig sykkelbredde. Dette reduserer også konflikter mellom gående og syklende.

Tidligere har snø blitt tippet i både sjøen og ut i Moldeelva. Men nå blir snø fra en by til vanlig vurdert som forurenset, og den må derfor tippes på land. Vi vet ikke noe om organiseringen av tippeplasser, men for å unngå at hver enkelt entreprenør finner fram til sitt område, vil vi foreslå at kommunen organiserer dette og vedtar bestemte områder for snødeponi, og som alle vegetatene i byen kan bruke.

I vegkryss kan det skje at vegene blir brøytet til forskjellig tid. Det er viktig å unngå en brøytekant over et kryss.

Det er ikke lett å unngå problemet med snøslaps og salting når avstanden mellom bilveg og gang/sykkelveg er liten, men entreprenørene kunne kanskje koordinere arbeidet bedre internt, slik at den ene ikke ødela for den andre.

Trondheim kommune brøyter ved 5 cm snø og prioriterte gang- og sykkelveger brøytes ved 2 cm. Sammenliknet med dette framstår Molde sin standard på 8 - 10 cm (5 cm på prioriterte veger) som noe defensiv. Trondheim har laget et eget kart for vintersykling.

Det hender at private bruker fortau, gang- og sykkelveger som snødeponi. Det er viktig at kommunen følger opp ulovlighetene.

Etter det vi kjenner til, er det mulig å rense og bruke strøsand på nytt. Dette ville ha vært et godt miljøtiltak, og kanskje ville de skarpe kantene som kan føre til punktering, etter hvert blitt avrundet.

Kommunen sin "Meld ifra" tjeneste er et godt tilbud for også syklistene. Det er ikke sikkert at alle har klart for seg ansvarsområdet mellom de tre vegetatene. Vi regner derfor med at en melding om mangelfull brøyting til kommunen på en fylkesveg eller riksveg, blir sendt videre til rett vegetat.

Tilbakemeldinger fra brukerne kan legges til grunn for forbedringer. Vi vil foreslå at etter hver vinter blir meldingene om mangler ved brøyting og vedlikehold gjennomgått for å planlegge et bedre resultat neste vinter, og eventuelt få til endringer i kontraktene med innleide entreprenører.

Molde kommunes retningslinjer bør revideres, slik at blant annet brøyting av gang- og sykkelvegene nevnes i første kulepunkt på nettsida sammen med viktige bilveger.

I 2021 vedtok kommunestyret at det blant annet skulle utarbeides en plan for veg og mobilitet. Den kunne ha blitt en viktig plan for de myke trafikantene. Vi regner med at planen var tenkt koblet til kommunens samfunnsplan og bærekraftmålene. Men det gikk med den planen som med andre planer i sak PS-105/21 i desember.

Sektor teknisk, plan, næring og miljø - Budsjett 2022 - økonomiplan 2022 – 2025

Vedtatt:

Hovedutvalg teknisk, plan, næring og miljø ser at det ikke er mulig å få gjennomført vedtatte planprosesser i samsvar med vedtatt

tidsplan. Dette gjelder spesielt plan for næringsutvikling, veg og mobilitet og trafikksikkerhetsplan i vedtatt planstrategi.

Selv om det foreløpig ikke blir satt i gang en planprosess for blant annet mobilitet og trafikksikkerhet, må ikke det stoppe arbeidet for bedre forhold for vintersyklistene.

Oppsummert:

- For syklistene er det spesielt om morgning og ettermiddag behov for bedre forutsigbarhet når det gjelder brøytestandard. Informasjon om når det brøytes bør legges ut på nettet i sanntid.
- Høvling/børsting av gang- og sykkelveger for å unngå ruglet overflate må prioriteres.
- Enkelte av gang- og sykkelvegene bør vedtas som prioriterte. Disse må få en høyere vinterstandard enn de andre.
- Det må planlegges egne snødeponi.
- Kommunen bør gå gjennom og samordne standardkrav mellom vegetatene, og slik at den beste eller en bedre standard blir gjeldende.
- Forankre kravene i overordnet planverk og FNs bærekraftsmål der det ikke er gjort, slik at det forplikter på alle nivåer i organisasjonene.
- Arbeide med holdningsendring hos de ansvarlige fra bunn til topp, gjennom seminarer, samarbeidsmøter o.l. Skape forståelse hos de utførende for at de er på vegen for trafikantene.
- Bedre kontroll med at entreprenørene og kommunens egne gjør jobben etter vedtatt standard.

Dersom vi har oppfattet brøyterutinene feil eller om det er annet i brevet som bør kommenteres, vil det være viktig for vårt videre arbeid for vintersyklistene å få tilbakemeldinger på det.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Molde
v/Knut Løken, sekretær
Lillevikvegen 4A
6412 Molde

E-postadresse: molde@naturvernforbundet.no Naturvernforbundet i Molde er på Facebook
www.naturvernforbundet.no/mr